

Ambtenaar opgesloten in kluis

Bertie Velthuis

In de Provinciale Overijsselse en Zwolse Courant van 15 december 1923 lees ik het volgende bericht:

Twenthe Borne, 14 december 1923. Donderdag heeft zich hier in het gemeentehuis een aardig geval voor gedaan. Toen de heer S. wilde telefoneren en zich in de kluis bevond waar het telefoontoestel is aangebracht, werd de deur dezer kluis aangedrukt door een zijner collega's, wat ten gevolge had dat de deur in het slot vloog, zodat de heer S. opgesloten zat. Daar de heer S. de sleutel in zijn zak had kon de deur niet worden open gemaakt. Ten einde raad werden een paar werklieden gehaald, die een gat in den muur sloegen, waarin een buis werd gestoken, waardoor men met een touw den sleutel van de opgeslotene naar buiten kon halen. Na een goed half uur kon de heer S. weer uit zijn

Dit bericht maakt mij nieuwsgierig. Heeft de Bornse Courant ook over dit voorval bericht?

Bij verder zoeken blijken er nog drie bladen te zijn die over dit gebeuren berichten, te weten:

- **De Tribune**, een landelijk dagblad, van 20 december 1923: **Gemengde berichten**. Terwijl de heer S., ambtenaar ter secretarie te Borne, zich even voor bezigheden in de kluis bevond, wierp een collega onbewust den zwaren kluisdeur dicht met als gevolg dat S. werd opgesloten. Aangezien deze ook de sleutel onder zijn berusting had, en geen tweede sleutel aanwezig was, zag men geen kans hem uit den benarden positie te verlossen. Na een uur geboord te hebben in een der muren, was een zoodanige opening ontstaan, dat de sleutel door den ingeslotene naar buiten gegeven kon worden, waarna men de J.M. van IJmuiden zich aan boord van een bij deur kon openen en den gevangene kon bevrijden.

- **De Provinciale Noordbrabantse en 's Hertogenbosche Courant** van 15 december 1923 en de Zuidwillemsvaart van 18 december 1923, beide kranten met een verspreidingsgebied in Brabant, wordt ook omtrent het gebeuren bericht gedaan. In de Provinciale Noordbrabantse en 's Hertogensche courant staat het volgende bericht:

In een kluis opgesloten. Op de gemeentesecretarie van Borne is de telefoon ondergebracht in de safe. Toen nu dezer dagen een der ambtenaren moest telefooneren had hij de onvoorzichtigheid de kluisdeur achter zich dicht te trekken. Tot overmaat van ramp had hij den sleutel mee naar binnen genomen, zoodat de deur van de buitenzijde ook niet kon worden geopend. Per telefoon maakte de gevangene daarop een der wethouders met zijn benarden toestand, waarvan zijn mede ambtenaren nog steeds onkundig waren, bekend. Toen hebben alle smeden van het plaatsje met vereende krachten een opening in een der wanden van de safe geboord, groot genoeg om een touw door te laten waaraan de sleutel vervolgens naar buiten werd ingehaald en eindelijk kon de ingeslotene zijn eng verblijf verlaten.

- **De Zuidwillemsvaart** komt met een bijna identiek bericht, zij het dat de kop is: **Zich zelf opgesloten**. Verder is er t.o.v. de hierboven genoemde kranten slechts één verandering, te weten: "In de gemeentesecretarie enz. enz." i.p.v. "Op de gemeentesecretarie enz. enz.".

Wat is er nu werkelijk gebeurd? Bovenstaande berichten gaan alle drie over het zelfde gebeuren. Echter de informatie die verstrekt wordt verschilt op verschillende plaatsen nogal van elkaar. Duidelijk is dat een ambtenaar, tegen zijn wil, in een kluis is opgesloten. Hoe dit zo gekomen is niet geheel duidelijk. Werd hij nu "opgesloten" door een collega of heeft hij "zichzelf" opgesloten? Moest hij nu in de kluis zijn om te telefoneren of was hij daar voor andere werkzaamheden? Werd hij op een gegeven moment "vermist" of heeft hij zichzelf middels de telefoon, waarvan, gezien het gegeven dat in alle drie de berichten duidelijk is dat deze in de kluis aanwezig was, als "opgeslotene" gemeld? Werd er nu een gat in de muur geslagen of werd er een gat geboord? Waren het nu "werklieden" of waren het "de smeden van het plaatsje" die de opening maakten? Werd er een buis in het gat geschoven of gebeurde dit niet? Hoe lang heeft hij nu opgesloten gezeten? Een half uur, een uur of veel langer, gezien de informatie "eindelijk" in het laatste bericht. Duidelijk wordt wel dat "in" of "op" de gemeentesecretarie van de gemeente Borne slechts één telefoontoestel aanwezig was. Het bevond zich in de kluis. Kennelijk hadden alleen de leden van het college van B. & W. de beschikking over een telefoon.

Los van al deze vragen krijgt het bericht in "de Tribune" wel een heel bijzondere wending, wanneer plotseling over "de J.M. van IJmuiden, aan boord, een bij deur" wordt gesproken. Waarschijnlijk worden hier twee berichten (gedeeltelijk) door elkaar gehaspeld.

Begrijpelijk is dat de provinciale Overijsselse en Zwolse Courant over het gebeuren berichten, het vindt immers binnen hun werkgebied plaats. Maar waarom plaatsen twee Noordbrabantse Couranten

dit bericht?

Verwonderlijk is het dat "de Tribune" een dagelijks verschenen blad, orgaan van de Communistische Partij in Nederland, afdeling van de Derde Internationale te Moskou, over deze gebeurtenis bericht.

Maar nog verwonderlijker is het dat de Bornse Courant in het geheel niet over dit gebeuren bericht. Ik heb hiertoe alle Bornse Couranten van december 1923 nageplozen, maar niets gevonden.

En de vraag rijst: Hoe ontstaan er van een zo'n eenvoudig voorval zoveel verschillende versies? In die tijd bestond er nog geen ANP of dergelijke. Is het bericht via de "tamtam" doorgegeven?

Het gebeuren vond plaats in het oude gemeentehuis, gelegen aan de Oude Markt (nu Dorsetplein), dat tot 1930 als zodanig in gebruik is geweest. Per 1 april 1930 werd de villa Elisabeth, thans Restaurant Dorset, officieel als gemeentehuis geopend.

Het oude gemeentehuis, nadat het pand is gesloopt o.a. winkels en later horeca, thans horecabedrijf Roast it. Rechts hotel Ensink, later hotel de Keizerskroon, thans Leurink mode

PROFILE
DE FIETSSPECIALIST

Weijenborg

*Deldensestraat 56
7621 EK Borne
Telefoon 074-2671910*